

KÖNYVTÁRI Híradó

XXVI. ÉVF.
1982. NOVEMBER

A TARTALOMBÓL

- ÚJPALOTA ÚJ KÖNYVTÁRA
- "GYERMEKLANCFŰ" KIÁLLÍTÁS
- A ZENEI GYŰJTEMÉNY RENDEZVÉNYEI

A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR DOLGOZÓINAK TÁJÉKOZTATÓJA

Szerkesztő bizottság:

Hegedűs Zsuzsanna, Lukács Jánosné,
Mátrai Mátyás *főszerkesztő*,
Mezey László Miklós *szerkesztő*,
Mikó Zoltán, Pataki Ferenc, Rostás Jenőné,
Székely Ervinné, Vida Emilia

Felelős kiadó: Kiss Jenő főigazgató

Megjelenik havonta

Ára: 2,- Ft

Előfizetési díj egy évre: 24,- Ft

Készült a FSZEK sokszorosítójában

Táskaszám:

82/661

Eng. szám: III/UHB/30/1981

ISSN 0139-1917

ÜNNEPSÉGÜNK NOVEMBER 7. TISZTELETÉRE

Intézetünk november 4-én tartotta a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 65. és a szovjet állam megalakulásának 60. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségét. Az ünnepély színhelye idén is a Toldi mozi volt. A magyar és a szovjet himnusz elhangzása után kérték fel Sz. Kiss Csaba főigazgató-helyettest az ünnepi beszéd megtartására.

Felvázolta az 1917. november 7-ét megelőző főbb motívumokat, és a forradalmi eszméknek a két Európát kitevő nagy országban való elterjedésének mechanizmusából is ize-

litőt adott. Meghatározta, miért és miben volt a bolsevikok programja "többségi" és miért volt ez az egyedüli, az oroszországi sajátosságokra is legmaradéktalanabban alkalmazható forradalmi program. Nem került ki a szocializmus építése közben elkövetett hibák, tévedések problémakörét sem. Mint a beszéd többi részletében, itt is a ma is időszerű kérdésekre sarkította az események értékelését. Elemezte az eszmei kérdéseken belül a korai illúzióknak tűnőket, illetve az azóta más módon értékeseket, a ma is időtállókat.

Az ünnepi beszéd után Kiss Jenő főigazgató kiosztotta a célprémiumokat, jutalmakat, majd Péntes Gyula KISZ-titkár átadta Maruszki Józsefnek, intézetünk egykori KISZ-titkárnak a Kommunista Ifjúsági Szövetség fennállásának 25. évfordulója alkalmából alapított emlékérmét.

Ezután Nyikita Mihalkov Etüdök gépzongorára című filmjét láthattuk. A film alaphangja csehovi, groteszk és szatirikus füszerk hozzákeverésével és kiváló dramaturgiával éri el, hogy újat tud mondani egy olyan korszakról, amelyet a múlt század orosz klasszikusainak írásaiból ismerünk.

Gerbner Mihály

ÚJPALOTA ÚJ KÖNYVTÁRA

Christe Rezsőnek, a XV. kerületi Tanács elnökhelyettesének megnyitó beszéde

Tisztelettel köszöntöm Önöket tanácsunk Végrehajtó Bizottsága nevében ezen a kedves, bensőséges - és számunkra igen fontos - ünnepségen!

Ünnepélyes együttlétünk arra hivatott, hogy a kerület, s ezen belül elsődlegesen Újpalóta lakóinak rendelkezésére bocsássunk egy új könyvtárat. Mint minden hasonló intézmény, működésével arra hivatott, hogy

- lehetőségét adja a meglévő ismeretek gyarapításának, bővítésének;
- a már kialakult szellemi látóhatár szélesedjék és gyarapodjék;
- közvetlenebb lehetőség nyíljon új ismeretek szerzésére;
- biztosítsa a növekvő szabadidő értékes és hasznos eltöltését.

Tudom, s valamennyien tudjuk, hogy apró kis lépések megtételével haladhatunk elképzeléseink megvalósítása felé, de ezek a lépések is sok munkát, gondolatot és értéket képviselnek, mert emberi összefogás eredményei.

Ünnepségünk időpontja és tartalma is meghatározó jelentőségű tendenciát jelent. Szervesen kapcsolódik a Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulója tiszteletére rendezett kerületi megemlékezésekhez, rendezvényekhez. A győztes szocialista forradalomhoz vezethető vissza minden változás, mely hazánk és népünk életében végbement az elmúlt harminchét esztendő alatt: hogy szabadon és békében élhetünk, hogy valamennyien élvezhetjük munkánk gyümölcsét, s a létrehozott új értékeket, mely értékek bennünket szolgálnak, és szebbé, tartalmasabbá teszik életünket. Jelentős ez a változás, melyet nemcsak az új könyvtár, de annak környezete is tükröz. Tükrözi a modern, napfé-

nyes, egészséges lakásokat, a korszerű gyermekintézményeket, a maximális gondoskodást a felnövekvő nemzedékekről. S mindazt az egyéb törődést, mely értünk történhet és történik. Egy ilyen érték létrejöttének vagyunk tanúi, amellyel gazdagodik kerületünk kulturális élete. Több ezer új és hű barátra találunk itt, akik életünket végigkísérik és sok boldog órát nyújtanak számunkra.

Egy ilyen ünnepség magában hordja a számadás igényét és a visszapillantás lehetőségét. Ha csak néhány percre is, de vessünk pillantást a közeli múltra. Mit tettünk az elmúlt öt évben annak érdekében, hogy a könyv minden család szeretett és becsült tagja legyen, hogy mindenki számára hozzáférhetővé váljon, hogy igény is szülessen erre? 1977-től, a FSZEK vezetőivel és munkatársaival együtt a könyvtári munkára használható alapterületet a kerületünkben több mint kétszeresére növeltük; a kerület könyvtárainak összállománya 67.000 kötetről 102.000-re gyarapodott. Tanácsunk 100.000 forintos támogatással járult hozzá a Mosolygó Antal utcai könyvtár fonotékájának létrehozásához. Bővítési és felújítási munkák voltak az Arany János utcai, a Mosolygó Antal utcai és a Gorkij téri könyvtárakban. A Régi Főti uti könyvtárat, amely már nem felelt meg a követelményeknek, a Kozák téri ifjúsági házban helyeztük el. Az újpalotai gyermekek számára gyermekkönyvtárat nyitottunk a Hartyán közti általános iskolában 1978-ban. 1980-ban az Ut-törőház átadását követő hetekben nyitotta meg kapuit az új, 130 m² alapterületű gyermekkönyvtár. A kerület könyvtárait 1981-ben 43.287 olvasó kereste föl, közöttük 18.800 gyermek; kikölcsönöztek 147.422 kötetet, az olvasótermek látogatóinak száma 15.810 volt, ebből 11.179 a gyermekolvasó. S ez az utóbbi szám majdnem fedi a kerület általános iskolai tanulóinak számát.

A most átadandó könyvtár tovább bővíti lehetőségeinket 140 m²-nyi alapterületével és 21.000 kötetnyi állományával. Egy sajátos nevelési centrum körvonala bontakozik ki, amely tovább bővül a helytörténeti gyűjtemény időszakos kiállításával, s várhatóan egy "mini galériával".

Sok ez, vagy kevés? Nehéz eldönteni. A kevés is lehet sok, ha telítődik megfelelően tartalommal, ügybuzgalommal, a vele

szemben támasztott igények maradéktalan ki-elégítésével.

Végezetül köszönetet mondok Tanácsunk és kerületünk lakossága nevében a Fővárosi Tanács Végrehajtó Bizottságának, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár főigazgatójának és munkatársainak, a IV-XV. kerületi IKV vezetőségének, közvetlen munkatársaimnak, s mindazoknak, akik szívéből viselték kérésünket, s tevékenyen hozzájárultak ahhoz, hogy ma új könyvtárat avathassunk. E gondolatok jegyében veszem át a könyvtárat - szolgálja hiven szép hivatását.

Elhangzott 1982. november 2-án.

A III. BUDAPESTI HELYTÖRTÉNETI KONFERENCIA

A Hazafias Népfront Budapesti Bizottsága és Budapest Főváros Tanácsa szervezésében 1982. október 15-én és 16-án zajlott le az Ujvárosháza nagytermében a III. Budapesti Honismereti Konferencia.

Megnyitó beszédében Mezei Gyula, a Fővárosi Tanács VB Művelődésügyi Főosztály vezetője köszöntötte a több mint 300 résztvevőt és beszámolt az előző konferencia óta eltelt időszak munkájáról. Elismeréssel szólt arról a tudományos tevékenységről, amellyel a Fővárosi Levéltár és a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Budapest-gyűjteménye a budapesti honismereti-helytörténeti mozgalmat támogatta. Ismertette a kerületi bizottságok munkáját, hangsúlyozva, hogy nemcsak a múlt emlékeit kell gyűjtenünk, hanem szélesíteni, gazdagítani kell a helytörténeti mozgalom tevékenységi körét - pl. városvédelem, műemlékvédelem, környezetvédelem - és növelni kell az aktivisták számát. Szólt az oktatási intézmények és a honismereti-helytörténeti mozgalom viszonyáról. Megállapította, míg az általános iskolákban tanterv írja elő a lakóhely történetének a megismerését, addig ez a középiskolák és szakmunkásképzők tanmenetének törzsanyagából hiányzik. Nagy feladat vár ezért a KISZ-szervezetekre. Jó kezdeményezés a Budapesti Történeti Múzeum és a Fővárosi Pedagógiai Intézet együttműködésével készült helytörténeti oktatócsomag.

"A honismereti mozgalom elvi problémái, általános irányelvei" címmel tartott előadásában Székely György akadémikus, az Országos Honismereti Munkabizottság elnöke a mozgalom elvi kérdéseire hívta fel a figyelmet. Szólt az országos és a budapesti honismereti-helytörténeti tevékenység viszonyáról,

megállapítva, hogy a két mozgalom egyre jobban közeledik egymáshoz. A helytörténet tudatformáló és hagyományápoló tevékenységét Budapesten is ki kell szélesíteni. Hangsúlyozta, hogy a történeti önismeret a honismereti-helytörténeti munka egyik fontos feladata. Nem kevésbé lényeges az ifjúság és a gyermekek nevelése, szemléletének alakítása. A helyismereti gyűjteményeknek nagyobb publikitást kell kapniuk, továbbá törekedni kell arra, hogy helytörténeti tanulmányok ne veszzenek el az asztalfiókban. Részletesen szólt a műemlékvédelemről, az ipartörténeti emlékek védelméről és felkutatásának fontosságáról.

Az első nap harmadik előadását Gerey Ede, a történettudományok kandidátusa, a Budapesti Honismereti-helytörténeti Munkabizottság elnöke tartotta, amelynek témája "Napjaink honismereti mozgalma a fővárosban". Örömmel állapította meg, hogy a lokális helytörténeti mozgalom közművelődési tevékenységgé vált. Sajnálkozott viszont, hogy a két konferencia közötti időben a fővárosi helytörténetírás és a helytörténeti kiadványok száma csökkent. Szorgalmazni kell az új lakótelepen élők érzelmi kötődését elősegítő akciókat. Javaslatot tett újabb pályázatok kiírására. Tárgygyűjtő versenyt, vetélkedőket kell szervezni, és fel kell ujtani a kerületi helytörténeti sétákat.

Juhász Zoltán, a Szakszervezetek Budapesti Tanácsának titkára korreferátumában arról beszélt, hogy a szakszervezetek partnerei szeretnének lenni a mozgalomnak. Ennek érdekében a munkásokat nagyobb mértékben kell bevonni a hely- és üzemtörténeti kutatásokba, hiszen a munkahelyi művelődés egyik

ága az üzemtörténet is. A munkásfiataloknak a helytörténeti munkába való bevonása azért is fontos, mert a szakmunkásképzőkben a közismereti tárgyak tanítására igen kevés idő jut. Több szakmatörténeti bemutató segítené a fiatalokban a szakma szeretetének kialakulását. Fontos azért is, mert a jövő munkáshagyományainak kialakítói a mai munkásfiatalok lesznek.

Ságvári Ágnes, a történettudományok doktora, a Fővárosi Levéltár főigazgatójának írásos korreferátumából a következőt emelném ki: "Csakis a helytörténészek, gyűjteményi szakemberek és a közművelődés munkásainak rendszeres és szoros együttműködése lehetnek a nagyrahatott mozgalom építőkövei."

A konferencia második napján elsőként Csomor Tibor, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Budapest-gyűjteménye helyettes vezetőjének korreferátuma hangzott el. Beszámolt az ország legnagyobb, nyomtatott dokumentumokat őrző helytörténeti gyűjteménye sokrétű tevékenységéről, amely jellemezte a két konferencia óta eltelt időben is a Budapest-gyűjteményt. Szólt a publikációs tevékenységről, és mindazokról a munkákról, amelyek egyaránt segítik a különböző intézmények, a szakemberek és az amatőrök munkáját. Különösen jó kezdeményezés a Fővárosi Pedagógiai Intézettel közös szervezésben rendezett speciális kollégium jellegű előadásso-

rozat, amellyel a gyűjtemény állománycsoportjait és felhasználási területeit népszerűsítették.

Biró Ferencné, a Fővárosi Pedagógiai Intézet vezető szakfelügyelője korreferátumában megállapította, hogy a honismereti-helytörténeti mozgalom egy tevékenységi rendszer, cselekvési folyamat. Felhívta a figyelmet arra, hogy ne csak bizottságokban képviseljük el a helytörténeti munkát. Tág cselekvési lehetőséget kell biztosítani mind a felnőttek mind a gyermekek részére. Több akcióorozat kell az uttörő és KISZ korosztály számára.

Az utolsó korreferátumot Jelenits József tanár, a XIII. kerületi Honismereti-helytörténeti munkabizottság vezetője tartotta. Beszámolt az Angyalföldön végzett helytörténeti munkáról. Kézszelfogható, körülhatárolt célok érdekében nagy tömegeket tudnak megmozgatni, és jó hatásokkal tudnak dolgozni.

A III. Budapesti Honismereti-helytörténeti Konferencia állásfoglalását Fischl Erika, a Hazafias Népfront Budapesti Bizottsága titkára ismertette. Részlet az állásfoglalásból: "Az elkövetkező időszakban minden feltétel biztosított, hogy a budapesti honismereti mozgalom az eddiginél szélesebb körben, sajátos eszközeivel erősítse a Budapest, a haza és a szocializmus, a nép iránti tudatos szeretetet, s ezen keresztül a nemzeti összefogást és cselekvést."

Mayerné Baán Magdolna

EGY "GYALOG KISZ-TAG" BESZÁMOLÓJA

Békásmegyér, Kamion üdülő, 1982. szeptember 24.-26.-a. A FSZEK KISZ-szervezetének vezetősége a következő évi program megbeszélésére, s a feladatok meghatározására gyűlt össze. A három napos vezetőképző táborban én afféle "szürke" tagként voltam jelen, s mivel először voltam ilyenén, félig-meddig kívülállóként próbálok felmérni, mit is végeztünk ez idő alatt.

A megérkezés és a berendezkedés után hozzáláttunk a felkészüléshez, hogy a délután érkező intézeti vezetőséget megfelelően "vitaképes" állapotban fogadjuk. A felvetett problémák között első helyen szerepelt a 10%-os bérmegettarítás végrehajtásának kérdésköre, s ez miként bontódik le az egyes könyvtárak dolgozóira. Fontos problémának éreztem a lakáskérdést is, hogyan tud hozzájárulni az intézet a dolgozók lakásinségének megoldásához, főleg mennyivel? A kér-

dések közt szerepelt a továbbtanulás és ehhez kapcsolódóan a vidéki főiskolákra járók utiköltségének térítése.

Kiss Jenő főigazgató, Gujgiczter Imréné személyzeti vezető és Deák Sándor gazdasági igazgató válaszolt kérdéseinkre. Az esti beszélgetések során kiderült számomra, hogy nem teljes sikerrel. Távozásuk után éjszakába nyúló vitákkal próbáltuk tisztázni a kevésbé világos részeket.

Másnap délelőtt a KISZ-szervezet előtt álló fontos feladatokat tárgyaltuk meg. Elsősorban az ismét felvetődött centralizálás kérdéséről volt szó; elképzelésünk szerint hatékonyabb munkára lennének képesek, ha nem a jelenlegi, elaprózott alapszervezetekben kellene dolgozni.

Délután a VIII. kerületi KISZ-bizottságról jött hozzánk egy előadó, aki a következő témákkal foglalkozott: a KISZ szerepe a mai

társadalomban, illetve szükség van-e ma a KISZ-re? A vita, mert végül is azzá alakult az előadás, nagyon érdekes volt. A cimben megadottakon kívül több más dolog is szóba került, pl. Liska Dénes, neves közgazdászunk gazdasági modellje, s a fiatalok véleménye róla. Az ismét estébe nyuló beszélgetésnek csak az előadó távozása vetett véget. A harmadik napi rendcsinálás már nem tartozott szorosan a tábor politikai programjához.

Zárszóként néhány következtetést szeretnénk levonni a tapasztalatról: szükség volna ilyen fórumokra nem csak a vezetők, de a tagság részére is, hogy mindannyian

lássuk: a szervezetünkben folyó "lagymatag" munkáért nem kizárólag a KISZ-vezetőség a felelős, hanem mi is azok vagyunk. Csak ilyen jóhangulatu, érdekes viták lehetőségének megteremtésével szerezheti vissza a KISZ-szervezet a hitelét, s a fiatalok jelentős részének elvesztett bizalmát. Valódi tömegbázissá kellene válnia, a politikai nevelés mellett egy kis "életre nevelést" is adva a fiataloknak, hogy érezzék, ifjusági szervezetük gondjaik megoldásában maximálisan és minden tekintetben mellettük áll.

Goldoványi Zoltán

RITKASÁGAINK

CÉGKÁRTYÁK, CÉGJELES LEVELEZŐLAPOK ÉS BORÍTÉKOK
a Budapest-gyűjtemény állományában

Munka után hazatérve postaládánkban gyakran találunk apró, névjegy formátumu nyomtatványokat, melyeken többnyire valamely magán iparos ajánlja szolgálatait. Nem korunk találmánya ez a reklámfajta. Hasonlót már a múlt században is készítettek iparosok, kereskedők, vendéglősök, sőt olykor gyárosok. Ezeket a "cégekártyákat" gyakran rajzok díszítették, melyek leginkább a hirdett gazdasági intézményt ábrázolták, néha egészen naturalisztikusan.

A Budapest-gyűjtemény régi aprónyomtatványai között régebben is szép számmal lehetett találni ezekből a nyomtatványfajtából a 659 (reklám) szakban. Az elmúlt öt évben újsághirdetés útján is kerestünk megvételre fővárosunk történetére vonatkozó dokumentumokat, s annyi ilyen új kis kártya került tulajdonunkba, hogy indokoltnak bizo-

nyult szoros felállításuk a szakon belül.

Cégekártyáinkat mind város-, mind gazdaságtörténeti szempontból eredményesen használhatják a kutatók. Nemcsak számos egykori üzlet, műhely és üzem létének bizonyítékai, gyakran helytörténeti jelentőségű városrészlet-ábrázolások is láthatók rajtuk. Mindezek mellett forrást jelentenek a reklámgrafika történetének napjainkban szaporodó számu kutatóinak is. (A budapesti szecesszió művészetét bemutató Velencében, majd Bolognában rendezett kiállításon számos példány látható belőlük.) Végül azt is el kell mondani, hogy mint az aprónyomtatványok általában, árasztják magukból annak a kornak a levegőjét, amelyben keletkeztek.

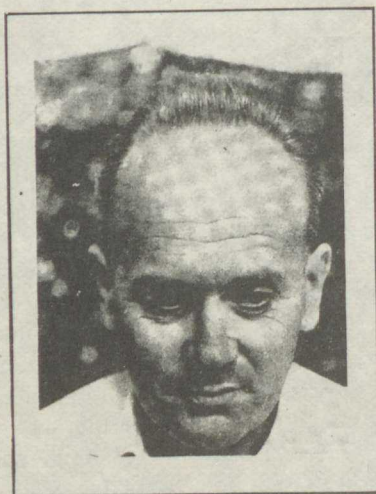
Mindez áll a valamivel kisebb mennyiségű, zömmel az 1920-as, 30-as évekből származó reklám és cégjelzéses levelezőla-

pokra is, melyeket hasonló elvek szerint rendeztünk. Néhány ezek közül reklámgrafika-történeti jelentőségű és korfestő erő tekintetében a cégkártyákat is tulszárnyalják. Még a művészileg selejtes, sőt kimondottan giccses alkotások is sokszor jellemzőek keletkezésük idejére.

Ugyancsak betűrendbe állítottuk fel a cégjelzéses borítékokat. A több szempontból is igen érdekes, jelentős dokumentumfajtaból még elég nagy mennyiség lappang magán kezben, így a jelenleg néhány száz darabos gyűjteményünket továbbra is rendszeresen tudjuk gyarapítani.

Indali György

GÁLL ISTVÁN
1931-1982

KIADVÁNYAINK

Szaporodnak a fekete, gyászkeretes nekrológ-bibliográfiák - ismét eltávozott egy magyar író: a nagy tehetségű és fiatal Gáll István. Milyen szomorú újraolvasni 1973-ban készült interjújában e mondatokat: "Abban a reményben vagyok, hogy elélek hetven évig... Prózairónak a legnagyobb csapás, ha korán meghal." A prózairó negyven évesen érik be, ám Gáll István kivétel volt e - Németh László megfogalmazta - "törvény" alól. Első kötetei már gazdag élettapasztalatokkal bíró, kiforrott írógyéneiséget mutatnak, és ettől kezdve a pálya mind magasabbra ivel, A ménesgazda és a Vaskor magaslatáig. Mostmár ez az írói teljesítmény marad a magyar irodalom történetében Gáll István művészi hozzájárulása mindörökre.

(Szerk. Zimáné Lengyel Vera. Bp. FSZEK, 1982. 6 l.)

EZ TÖRTÉNT

A FELNŐTTKÖNYVTÁRAKBAN

A XI. kerületi Szakasits Árpád uti könyvtárban a Politikai vitakör évadnyitó foglalkozásán részt vettek a XI. kerületi KISZ Bizottság propagandistái is. Ugyanitt más alkalommal az óvónőképző hall-

gatóinak, az óvódásoknak szóló gyermekirodalomról tartott előadást Fridrich Lajosné, a gyermekkönyvtár vezetője.

A XIII. kerületi Dagály utcai könyvtár a Váci uti szakközépiskola tanulói részére a következő témákról tartott foglalkozást: "A kereszténység kialakulása", "A történelem és segédtudományai", "Az úrkutatás jelentősége és gazdasági haszna", "A korai feudalizmus időszaka Európában és Magyarországon".

"A mese szerepe a gyermek életében" cím-

mel Petrolay Margit tartott előadást a 7/3-as Lehel uti könyvtárban, a Berzsényi Gimnázium végzős hallgatóinak.

Tíz alkalommal tartott könyvtárbe mutatató foglalkozást az I. kerületi Krisztina köruti könyvtár a kerület középiskolásainak.

A Pataky István téri könyvtárban a következő foglalkozások voltak az elmúlt hónapban: "Amit a kisvállalkozásról tudni kell". Előadó: dr. Szepessy György, "A klasszicizmus és a romantika művészete" az I. László Gimnázium irodalmi fakultációs csoportjának, "Jelképek a művészetben" című sorozat első két foglalkozása. Ugyanitt a Műszaki és Közgazdasági Könyvnapok alkalmából Német László: "A színes televízió hibajelenségeiről", Bartha László pedig a CB rádióról tartott érdekes előadást.

A kispesti Kossuth Lajos utcai könyvtár rendszeresen tartott felolvasást az öregek napközi otthonában. A Műszaki és Közgazdasági Könyvnapok keretében itt a repülés és az autózás történetével foglalkoztak. (Lásd: részletes beszámolóinkat!)

A soroksári könyvtár színes, zenés műsort szervezett az idős olvasók részére.

A Török utcai könyvtárban kiadó-olvasó találkozó volt a Műszaki és Közgazdasági Könyvnapok alkalmából.

A XII. kerületi Böszörményi uti könyvtárban "A gazdasági növekedés és az egyensúly összefüggései hazánkban, az 1970-es évektől napjainkig" címmel Murányi Mihály, a Heti Világgazdaság főszerkesztője tartott előadást, a közgazdasági szakközépiskola hallgatóinak.

1982 november 3-án 17 órakor "Somogy népművészete" címmel nyílt kiállítás a XIII. kerületi Dagály utcai könyvtárban, a Hazafias Népfront Országos Honismereti Bizottsága és a Kapcsolatszervezési és propaganda osz-

tály közös szervezésében. A kiállítást a Somogy megyei Honismereti Bizottság és a Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága rendezte a Barcsai Múzeum és a Kaposvári "Pal-

miro Togliatti" Megyei Könyvtár anyagából. Somogy megye honismereti munkáját dr. Kanyar József levéltárigazgató ismertette a vendégekkel. Közreműködött a mesztegyői Általános Iskola honismereti szakköre, Kövesdi Tiborné tanár vezetésével. A kiállítást, - amely november 30-ig tekinthető meg - Kapitány Orsolya muzeológus mutatta be. E bemutatkozás nyitánya egy sorozatnak, terveink szerint évente két-három megye vendégeskedik Angyalföldön.

A GYERMEKKÖNYVTÁRAKBAN

Az elmúlt hónapban több mint 150 gyermek csoportnak tartottak könyvtárbe mutatató, könyvtárhasználati foglalkozást a gyermekkönyvtárakban: 1-es, 3-as, 3/1-es, 3/2-es, 6-os, 7-es, 11-es, 12-es, 13-as, 13/2-es, 13/4-es, 21-es, 21/2-es, 24/1-es, 25-ös, 25/3-as, 25/4-es, 28-as, 27/4-es, 28-as, 32-es, 32/1-es, 34-es, 34/2-es, 34/4-es, 34/5-ös, 36-os, 36/5-ös, 37-es, 37/3-as.

Arany János halálának 100. évfordulója alkalmából több gyermekkönyvtárban foglalkoztak a költő életével és munkásságával: a Menyecske utcaiban, az Alabástrom utcaiban, a Lehel utiban, a Munkásotthon utcaiban, továbbá a Berzsényi utcaiban, a Rákosi utiban és a Marx Károly utiban.

A Liszt Ferenc téri könyvtárban a Kallevalával ismerkedtek a VI. kerületi Lovag utcai Általános Iskola tanulói.

A népköltéssel foglalkoztak a Szakasits Árpád uti, a Bajáki Elemér uti és a Tóth József utcai könyvtárak gyermekrészlegeiben egy-egy alkalommal. "Ady Endre költészete és a kortárs zene" címmel tartottak érdekes foglalkozást a Karinthy Frigyes uti könyvtárban VIII. osztályosok részére.

A Török utcai könyvtárban ugyancsak Ady Endre költészetével foglalkoztak, más alkalommal pedig Móra Ferenc meséivel.

A 34/5-ös fiókban szólásokkal és közmondásokkal ismerkedtek a Kozák téri Általános Iskola tanulói, a foglalkozás után többen beiratkoztak a könyvtárba.

A XVII. kerületi Zrinyi utcai könyvtárban könyvbarát kör alakult, első alkalommal a könyvtár szolgáltatásaival ismerkedtek meg a gyerekek.

A Pesti uti könyvtárban Órsi Ferencsel rendeztek író-olvasó találkozót.

A VIII. kerületi Kulich Gyula téri könyvtárban Illyés Gyuláról volt szó, 80. születésnapja alkalmából.

Gárdonyi Géza: Egri csillagok című

könyvét beszélték meg a VI. osztályos tanulók a Menyecske utcai és a Marx Károly uti könyvtárban.

Több helyütt tartottak összefoglaló órát az őszi, felhasználva ehhez a zenei részekben található gazdag irodalmi és zenei anyagot: 1-es, 32-es, 34/2-es, 35-ös könyvtárakban.

A természettudományok köréből is számos témával foglalkoztak a könyvtárakban. Például a Szakasits Árpád uti könyvtárban "Emberi érzelmek, emberi csoportok", "A Föld és a tenger kialakulása", "Ciolkovszkij munkássága" címmel voltak előadások, illetve könyvtárismereti vetélkedő.

A XX. kerületi Török Flóris utcában a barlangok kialakulásával foglalkoztak, más alkalommal pedig az állatvilággal.

A XIII. kerületi Lehel uti gyermekkönyvtár képzőművészeti szakkörének munkáiból nyílt kiállítás a VII. kerületi Metró Klubban. (Lásd: Fenyves Mária irását.)

Helytörténeti sétát szervezett a kerületben a soroksári könyvtár a honismereti szaköre részére.

Több környezetismereti órát tartottak a következő könyvtárakban alsótagozatosok részére: 3-as, 21-es, 25-ös, 28-as, 36/5-ös. Számos történelmi kérdés is szóba került a gyermekkönyvtárakban megtartott foglalkozásokon. Kispesten a 25-ös könyvtárban "A feudalizmus kialakulása" címmel volt előadás, más alkalommal "A haza és a haladás" kérdését vitatták meg. Az aradi vértanukra emlékeztek a Kulich Gyula téren.

A Rákosi Endre uti könyvtárban II. Rákóczi Ferenc életével foglalkoztak, más alkalommal pedig az 1917-es forradalom eseményeivel.

A Liszt Ferenc téri könyvtárban Firon András ujságíró válaszolt a gyerekek kérdéseire.

A Karinthy Frigyes uti könyvtárban számos képzőművészeti foglalkozást, rendezvényt tartottak. Többek között sor került az év elején meghirdetett rajzpályázat eredményhirdetésére. Máskor az avantgard képzőművészeti alkotásaival, zenéjével és irodalmával foglalkoztak. Előadás sorozatot indítottak "Magyar népművészet" címmel.

A ZENEMŰ- ÉS HANGTÁRAKBAN

A kelenföldi könyvtár rendezésében október 6-án Marosfalvi Imre Bach zeneműveit elemezte. Október 12-én ugyanitt a Zürich Kanton Bülach-i zeneiskola adott hangversenyt ugyanitt.

A Svéd Sándor hanglemezkлубban Beethoven és Chopin zongoraműveinek bemutatására került sor, más alkalommal Mozart: Kis éji zene című művét elemezték.

A Menyecske utcai könyvtárban Bartók és Kodály munkásságával foglalkoztak, és zenei fejtörő játék volt Debussy műveiből.

A Kodály-centennárium alkalmából az Albertfalva uti, valamint a kispesti Kossuth Lajos utcai könyvtárban tartottak megemlékezést. A soroksári könyvtárban a következő zenei foglalkozások voltak: "Zenés világjárás", "Itt van az ősz, itt van újra", "Séta az erdőben", "Népszerű táncok története".

A ZENEI GYŰJTEMÉNY ESEMÉNYNAPTÁRA

Október 12. kedd: Az Országos Filharmonia Ifju Zenebarát Szervezetének XI. kerületi ifjusági klubja tartotta foglalkozását a Zenei Gyűjteményben. Pintér Ferencné könyvtárismeretét zenei foglalkozás követte, melynek során a gyerekek Bach-, Beethoven-, Kodály-felvételeket hallgattak.

Október 27. szerda: Meixner Mihály megtartotta a "Richard Wagner művészete" című TIT sorozat első előadását "Elődök és ifjúkori művek" címmel. Az előadást saját felvételei mellett könyvtárunk hanglemezeivel is illusztrálta. A rendezvényt Richard Wagner életéből rendezett kép- és dokumentumkiállítás tette teljessé. A Zenei Gyűjtemény kezdeményezésére itt megindított sorozat további előadásaira kéthetenként szerdán, 14 alkalommal kerül sor.

Október 28. csütörtök: Az ELTE könyvtártudományi tanszéke speciálkollégiumának hallgatói látogattak a Zenei Gyűjteménybe. Meghallgatták Szalai Ághes könyvtárismeretét, mely többek között a nem hagyományos dokumentumok feltárási rendszerét, specifikumait mutatta be hanglemek és kották gazdag példaanyagával.

November 10. szerda: Meixner Mihály nagyszerű Wagner sorozatának második előadása is lankadatlan érdeklődést váltott ki. A 78 résztvevő zsufolásig megtöltötte a Zenei Gyűjtemény olvasótermét. Témája "Az egyéni stílus keresése" (A tündérek, Szerelmi tilalom) volt.

"GYERMEKLÁNCFŰ"

Kiállítás a Metró Klubban

A XIII. kerületi 7/3-as gyermekkönyvtár képzőművészeti szakkörének tagjai első ízben mutatkoztak be a nagyközönségnek.

Számos együtt töltött hangulatos délután, eredményes szakköri munka produkciójaként jöttek létre ezek az alkotások, amelyekből 48-at állítottunk ki a Metró klubban.

A kiállítás megnyitóján közreműködött a Tüzér utcai általános iskola kamarakórusa Tarnóczyné Makray Éva vezetésével, Kodály-dalokat énekeltek; Hetényi Anette VI. és Vajnai Gyöngyvér VIII. osztályos tanulók szavallattal vettek részt. Három zongoraszám is elhangzott a Thälmann utcai általános iskola diákjaitól, zenetanáruk: Szentmiklóssy Zoltánné. A műsort Szendi Katalin vezette.

Sram János, a Metró klub igazgatója köszöntötte a gyerekeket, majd a következőket mondotta: "A Metró klub most először és örömmel adott helyet e gyermek-alkotóknak..."

A mesék világa mindig foglalkoztatta, foglalkoztatja a gyerekeket, hiszen a mesékben minden megtörténhet és éppen ez az, ami vonzó számunkra. A Metró klub szeptemberben indított "Mese - Vár" népmesei sorozathoz jól kapcsolódik e kiállítás, amelyhez sok sikert kívánok a kis alkotóknak".

A kiállítást dr. Szij Rezső művészettörténész nyitotta meg. Részletek a beszédéből:

"Ritkaság számba megy, hogy egy Szabó Ervin Könyvtár képzőművészeti szakkörrel is rendelkezik... a képzőművészeti izlésnevelést gyermekkorban kell elkezdni. Hát ez az intézmény - amint látják - el is kezdte az izlésnevelő munkát.

A kiállítás nagyon érdekes, nagy a szellemi értéke, mert a rajzok azt bizonyítják, hogy jó irodalmat olvasnak azok, akik ezeket a rajzokat készítették, akár tudatos irodalomból vették is a témát, akár a népmesék világából, mindenesetre olyan értékekkel ismerkedtek meg, amiket felnőtt korban sem kell majd megtagadniok... Ezek a gyerekek, akik ilyen kitűnő színvilágu rajzokkal jelentkeztek, remek kolorizmusról tesznek tanúbizonyságot.

... Nagyon jó, hogy ez a művelődési ház, - a Metró klub - helyet adott ennek a kiállításnak. Mindenkinek szüksége van egy bizonyosfoku elismerésre..., hogy el ne csüggedjen,... hogy érdemes tovább dolgozni. "GYERMEKLÁNCFŰ" e kiállítás címe, amely találó, konkrét és nagyon szép, hiszen a virágoktól kezdve a jelenetekig, képzelt jelenségekig mindenről szó van."

A kiállítást már eddig közel ezren tekintették meg. Ez biztatást ad ahhoz, hogy a szakköri munkát tovább folytassuk.

Fenyves Mária

MŰSZAKI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖNYVNAPOK

a 25/3-as sz. kispesti könyvtárban

Könyvtárunk a hálózat egyik műszaki részleggel rendelkező fiókja. Olvasóink nagy részét ez az állományrész vonzza elsősorban könyvtárunkba. Kihasználva a technikai érdeklődést és a szakrészleg adta lehetőségeket, próbáljuk felkelteni a figyelmet általában a könyv, az olvasás iránt. Ez adta az ötletet, hogy benevezzünk a Műszaki és Közgazdasági Könyvnapok Országos Szervező Bizottsága, illetve a Könyvtárosi Munkabizottság pályázatára, s technikátörténeti előadást és kiállítást rendezzünk a közelben levő M.Ü.M. IV. sz. Szakmunkásképző Intézet tanulói számára.

Október 12-én Winkler László, a Közlekedési Múzeum muzeológusa jött el repüléstörténeti előadást tartani az itt összegyűlt majd félszáz fiatalnak. Az előadó színesen, lendületesen beszélt számos kulturtörténeti, történelmi érdekességgel gazdagítva beszámolóját.

Az embert régóta foglalkoztatja a repülés gondolata, ennek bizonyítéka az Ikarosz monda is. Sok hiábáló kísérlet után a füst fizikai tulajdonságainak felismerése segítette a megoldást, a levegőnél könnyebb anyagok: a hidrogén és a hélium felhasználását.

Lilienthal siklórepülését néhány évvel később, 1903-ban motoros repülőgép megalkotása követte és az első nagy teljesítmény: La Manche csatorna átrepülése 1909-ben következett el. A nemzetközi eredmények után a muzeológus rátért a magyar repüléstörténetre. Megtudtuk, hogy az első világháború alatt hazánkban több mint ezer repülőgép készült, ezek közül az Aszódon gyártott 100 lóerős gépek az 5400 m repülési magasságot is elérték. A trianoni béke repüléstilalmát követő időszak után a 30-as évek közepéig, a csepeli gyár külföldről vásárolt motorok felhasználásával számos gépet gyártott.

1946-tól az 1960-as évekig, a gázturbina térhódításáig terjedő időszakról hallottuk, hogy kezdetben öt kis repülővel indult a belföldi légiforgalom, majd 1954-ben alakult a MALÉV. Érzékelhettük az utat amelyen eljutottunk a mai fejlett légi közlekedésig. Az előadó számos színes diával illusztrálta mondanivalóját, a régi és új repülőgépekről, űrhajókról is láthattuk a Holdra lépés pillanatát megörökítő képet is.

A fiatalok mindvégig feszülten hallgatták Winkler Lászlót, örömmel fogadták ajándékát, az egy-egy gépet ábrázoló képeslapot. A nagy sikerre való tekintettel Hevesi Tóth

Ilona tanárnő egy újabb előadást kért az iskola többi tanulója számára is.

A könyvnapok keretében október 27-én ellátogattunk a Közlekedési Muzeumba, ahol a kiállítás megtekintése mellett Dr. Jasinszky István filmekkel, diákkal illusztrált nagyszerű előadását hallgattuk meg a gépkocsi történetéről, amely szintén nagy sikert aratott a diákok körében.

A XXXI. Csillagászati Hét eseményeit a TIT Csillagászati és Űrkutatási Szakosztálya által kibocsátott programfüzet segítségével eredményesen propagáltuk.

Ecsedy Éva

RENDEZVÉNYEK A ZENEI GYŰJTEMÉNYBEN

KÖNYVPREMIER

A napokban kerül csak a könyvesboltok kirakataiba a Zeneműkiadó Vállalat ujdonsága a "Régi zene" című antológia, de a barokk zene rajongói már megismerkedhettek vele november 2-án, a kiadó és a Zenei Gyűjtemény közös rendezvényén.

A könyv a régi zene korhű megszólaltatására törekvő művészeknek próbál segítséget nyújtani, és érdekes olvasmány a historikus előadásmódot kedvelő hangversenylátogatók egyre inkább szélesedő táborának is.

A gyűjtemény szerkesztője, Péteri Judit elmondta, hogy anyagát úgy állította össze, hogy a külföldön megjelent gazdag irodalom sokrétűségét érzékeltetni tudja. Helyet kaptak a válogatásban lemezborítók, ismeretterjesztő írások, elvont, tudományos igényű tanulmányok szembekerültek egymással vitázó nézetek és nyilatkoznak a régi hangszerek legavatottabb megszólaltatói.

Péteri Judit bevezetője után előadóművész vendégeinkkel, Czidra Lászlóval és Kertész Istvánnal, Malina János zenetudós beszélgetett. Kertész István, hangszerét, a barokk hegedűt ismertette. Szemléltette a barokk és modern hangszer közötti különbséget, amely különösen a vonó és a vonókezelés technikája tekintetében szembeötlő. Zenei idézeteken mutatta be a korabeli hegedű és a modern hangszer hangzáslehetőségeit. Czidra László a zenei ornamentika kérdéséről beszélt, majd furulyán bemutatta improvizáló művészetét ugyanannak a táncdallamnak előbb diszitetlen, majd mind diszesebb, teljesebb, rögtönzött előadásával.

A hangulatos délutánt kis hangverseny zárta. Czidra László furulyán, Kertész István barokk hegedűn, Péteri Judit cembalón

Telemann egy triószonátáját adta elő a jelenlevő zenetudósok, előadóművészek és a régi zene barátainak nagy örömeire.

Az előadás után az érdeklődők a "Régi zene" című könyvet helyben megvásárolhatták a Rózsavölgyi Zeneműbolt képviselőjétől.

A CALCUTTA-TRIÓ HANGVERSENYE

Az indiai éjszakák egzotikus varázsa költözött november 9-én a Zenei Gyűjtemény falai közé. Sejtelmés félhomályban, a szantálfa-füstölő átható illatában kétezer éves dal- és hangcsendültek fel három fiatal művész hangszerén.

A Calcutta-Trió máig az egyetlen együttes, amely indiai klasszikus zenét interpretál Közép-Európában. Vezetőjük, Kozma András éveket töltött a távol-keleti országban, ahol több mestertől, köztük a világhírű Ravi Shankartól tanult. Európaiként először, számos nagyszerű hangversenyt adott Indiában. Többek között fellépett a Bombay-i és a calcuttai televízió programjaiban. Hangszerein, a szitáron és a sarodon bemutatta, milyen kiváló ismerője a rágák hagyományainak, és megcsodálhattuk nagyszerű improvizációs technikáját is. Molnár András, aki szintén Indiában tanult, tumpurán működött közre. A trió harmadik tagja ezuttal Shri Anthony Dass volt. A népszerű indiai tablá-játékos a Calcutta-Trió meghívására érkezett Budapestre. Itt Kocsis Zoltán zongoraművésszel készített közös hanglemezt. A Hungaroton Hanglemezgyártó Vállalat új kiadványa még az idén kapható lesz a zeneműboltokban. Shri Anthony Dass jelenléte igazi ünneppé avatta az együttes muzsikálást. A szolisztikus részletekben és a kíséret során ütőhangszereknek minden lehetőségét kihasználta. A ke-

leti meditativ hangulattól a lobogó extázisig röpitette magával partnereit és a hallgatóságot.

*

A korai nyugat-európai zene korhú megszólaltatása - a távol-keleti hagyományok hazai népszerűsítése egy hét leforgása alatt.

Nem esik ez tulságosan távol egymástól? Az ellentmondás csak látszólagos. Hiszen éppen így kívánjuk tükröztetni a könyvtár minden igazi zenei értéket befogadni, megmutatni és átadni akaró szándékát.

Kertész Istvánné

PÁRTHÍREK

A párttagság nevében, - 80. születésnapja alkalmából - Szelestey Gyulánét, alap-szervezetünk régi tagját, ny. osztályvezetőt, Hargitai Nándorné és Gál Györgyné köszöntötte.

November hónapban megkezdődtek az éves beszámoló taggyűlést előkészítő pártcsoporthúlések és az egyéni beszélgetések.

November 15-én Brezsnyev elvtárs elhunyt alkalmából Hargitai Nándorné párttitkár és Kiss Jenő főigazgató a Szovjet Szocialista Köztársaságok Szövetségének Nagykövetségén részvétlátogatást tett.

*

SZAKSZERVEZETI HÍREK

Intézményünk szakszervezeti bizottsága és KISZ-szervezete november 7-én jól sikerült autóbuzs kirándulást szervezett Pécsre, illetve a Mecsekbe.

*

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS!

A Művelődési Minisztérium, az Országos Pedagógiai Intézet, a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Tanács VB. Művelődésügyi Osztálya és Pedagógus Továbbképzési Intézete, valamint Kazincbarcika város Tanácsa pályázatot hirdet pedagógusok és közművelődési szakemberek számára az alábbi témakörökben:

- 1./ Közoktatás-közművelődés-komplex intézmények
- 2./ Iskolai szaktantermek és közművelődés
- 3./ Iskola /óvoda/ és könyvtár
- 4./ Közművelődés, közoktatás, izlésformálás

Pályadíjak:

1 db	6.000,-Ft-os	I. díj
2 db	4.500,-Ft-os	II. díj
3 db	3.000,-Ft-os	III. díj

HÍREK

OKTATÁSI HÍREK

November 2-án a Vadász utcai 1-es könyvtárban ismét megkezdődött az angol nyelvtanfolyam.

November 18-án - immár harmadizben - indítunk 12 órás tanfolyamot az új címleirási ismeretek elsajátítására. Az intézet közel negyven munkatársa jelentkezett a továbbképzésre, melynek színhelye a 22-es könyvtár olvasóterme, oktatója Karakó Józsefné /HFO/.

Ugyanezen a napon, ugyancsak a Kertész utcai könyvtárban "Az AV anyagok felhasználása a nyelvoktatásban" címmel Biró Ferenc /12-es könyvtár - módszertani műhelyvezető/ tart előadást a hálózat auditív és vizuális dokumentumokkal foglalkozó munkatársai számára.

November 19-én a Budapest-gyűjtemény munkatársai megtekintették Zsidó-gyűjteményt.

A KMK állományalakítási továbbképző tanfolyamára az Intézet vezetősége a következő munkatársakat javasolta: Hernádi Györgyné /Szerzeményezési és feldolgozó osztály/, Székely Ervinné /HFO/, Kelecsényi Istvánné /12. kvt./, Szabó Józsefné /7. kvt./ és ifj. Szecsódi Jánosné /3. kvt./.

A pályázat jeligés

A pályaműveket kettős sortávolsággal legfeljebb 30 oldal terjedelemben, három példányban kell beküldeni a következő címre:

Városi Tanács VB. Művelődési Osztálya, Kazincbarcika, Rákóczi tér 6. 3701

Határidő: 1983. január 31.

A pályázat eredményhirdetése 1983. áprilisában a kazincbarcikai országos pedagógiai tanácskozáson lesz. A legjobb pályaművek szerzőit a tanácskozással meghívjuk.

A rendező szervek nevében:

Dr. Veres Lajos sk.

SZEMÉLYI HÍREK

Kitüntetés

Szalai Imréné pénzügyi osztályvezető, nyugdíjba vonulása alkalmából KIVÁLÓ MUNKÁÉRT kitüntetésben részesült.

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár KISZ Bizottsága a FSZEK KISZ szervezetében végzett munkájáért Maruszki József elvtársnak, a 48-as főkönyvtár vezetőjének a "KISZ Zászlóbontásának 25. évfordulójára" emléklakettet adományozta.

Jutalmazás

November 7-én jutalmat kapott 666 dolgozó /2.930.200,- Ft/. Céljutalomban részesült 17 munkatárs.

Véglegesítések november 7. alkalmából

Balázsovics Mihály könyvtárkezelőt /raktári osztály/, Földvári Zsuzsanna könyvtárkezelőt /hálózati és felügyeleti osztály/, Gábry Anna könyvtárkezelőt /raktári osztály/, Jánosi Katalin szakképzett könyvtárkezelőt /2. sz. gyermekkönyvtár/, Kapusi Ilona könyvtárkezelőt /hálózati és felügyeleti osztály/, Kukor Ferenc könyvtárkezelőt /olvasószolgálati osztály/, Lóri Erika könyvtárkezelőt /7-es könyvtár/, Micskó Rudolf nyomdai fénymásolót /kötészet/, Pozsgainé Visnyei Sarolta könyvtárost /zenei gyűjtemény/, Dr. Sors Lászlóné könyvtárkezelőt /7-es könyvtár/, Stefik Gabriella könyvtárkezelőt /28-as könyvtár/, Szabóné Sarkadi Zsuzsanna /28-as könyvtár/ és Utsi Katalin szakképzett könyvtárkezelőt /18-as könyvtár/ 1982. november 1-től véglegesítették.

Születés

Győrfiné Csoh Anikónak /35-ös könyvtár/ Endre nevű kislánya született.

A szülőknek és a kisbabának jó egészséget kívánunk!

BETÖLTETLEN ÁLLÁSHELYEK

	munkakör	végzettség
IV. ker. 28. sz. főkönyvtár	könyvtáros	középfoku
X. ker. 12/2. fiókkönyvtár /Ált. Isk. működő/	fiókvezető	könyvtáros/tanár
XI. ker. 3. sz. főkönyvtár /szakrészleg/	könyvtáros	biológus/könyvtáros
XII. ker. 38. sz. főkönyvtár	szakképzett könyvtárkezelő	szakképzett könyvtárkezelő
XIII. ker. 7. sz. főkönyvtár	gyermekkönyvtáros	felső-v. középfoku
XIV. ker. 18. sz. könyvtár	könyvtáros	felső-v. középfoku
XV. ker. 34/2. fiókkönyvtár	gyermekkönyvtáros	középfoku
XXI. ker. 46. sz. könyvtár	fiókvezető	felsőfoku